

El passat divendres, 25 de gener de 2013, organitzat per la societat cultural “Amics de la Vall”, es va presentar en el centre cultural Palau de Vivel de la localitat de la Vall d'Uixó, “Un pont sobre el meridià” Josep Tur va reflexionar sobre el significat de cadascun dels tretze relats que conformen

Paraules de presentació de l'obra. Josep Tur:

“Els tretze relats estan ordenats alfabèticament per autors. L'atzar ha propiciat que el primer relat siga *La corbata* de **Vicent Almela Artíguez** i el darrer, de **Vicent Sanz Arnau**, comence amb el protagonista davant d'un espill fent-se el nucli de la corbata.

Vicent Almela Artíguez en *La corbata* ens presenta un home gris, Amadeu, que acaba de ser esbroncat pel seu cap en perdre uns documents de vital importància. Ell mateix reconeix que “*si eren tan importants, no entén per què carai li'ls han hagut de confiar a ell, si tothom sap i ell també que ni de bon tros és l'empleat amb més llums ni el més eficient que hi ha a l'empresa*”. Amadeu pensa que és arribada l'hora de trencar amb el present, de treure's la corbata i canviar de vida.

Però hi ha moltes més corbates. Sobre el pont que creua el meridià passen molts personatges amb corbata, anava a dir, de corbata. Senyors de corbata que s'han emborratxat per l'èxit i els diners, per les requalificacions i que, com en *Acords de família* de **Rosabel Gumbau**, intenten comprar alqueries centenàries plenes de records i vivències familiars i personals. Comercials del taulellet a comissió, ben plantats, com el que ens presenta **Joan Andrés Sorribes** a *El negoci: orient-occident a cavall del meridià*, que es desplaça a Aràbia Saudita, amb el misteri de la signatura d'un suculent contracte. Personatges encorbats que inauguren aeroports tot anunciant que un A380 de la Japan Airlines serà el primer avió comercial de la història que aterrarà a la pista de l'aeroport i quan arriba el moment l'avió sobrevola la pista durant unes mil·lèsimes de segon i desapareix ràpidament del camp visual dels assistents, “*deixant al cel un rastre d'incredulitat*” i bloquejades i paralizades totes les autoritats assistents “*per una por tan misteriosa com contagiosa*” (*La inauguració* de **Joan-Bta Campos**). Temps de negoci fàcil, del boom de la rajola que atreu onades migratòries i provoca que el vell Lluís, d' *El porc* de **Jordi Colonques**, “*que sempre havia reaccionat com un gos rabiós que defensa el seu tros d'os davant de cada onada migratòria*”, ara, postrat en una cadira de rodes, veja com una colombiana es qui s'encarrega d'ell de dilluns a dissabte. Personatges amb corbata o sense, d'aquest temps que ens ha tocat viure, i que els reconeixem, segurament, perquè tots en coneixem: “*la culpa és del banc, per haver-me donat diners a mi, un futur insolvent amb contracte temporal*”, diu Paco, un dels protagonistes de *Diversificació de riscos* d'**Albert Garcia i Pascual**. Personatges

com Batiste Badenes de *Barraqueta tunejada* de **Vicent Sanz Arnau**, que quan la bombolla peta corre a allunyar-se del precipici. *“Guarda tot el que pot fora de l’abast del fisc, mira de cobrar el que li deuen i deixa de pagar el que ell deu. Pensa que si donara un mal pas hauria de declarar-se insolvent i tot se n’aniria en orris. La bola s’havia fet massa gran”*. Així mateix a *Un pi sobre el meridià* de **Joan Pla**, tot l’esforç d’una vida aixecant i fent créixer el negoci familiar, s’esborra en un obrir i tancar d’ulls: *“Ningú, o quasi, no va veure arribar la crisi. Però es va fer ben visible amb la baixada de les vendes de bosses de mà (el negoci familiar). Al cap d’un any es va haver de tancar la botiga de Barcelona. Al cap de tres mesos més, les dues del cap i casal. Els lloguers es feien insuportables. Mig any més tard la de la capital de província... Un ERO va deixar les tres quartes parts dels treballadors al carrer. Les indemnitzacions van acabar amb els estalvis de l’empresa i la van deixar sota mínims. Els crèdits fàcils van deixar pas a la manca de finançament”*.

Vicent Sanz Arnau, que ha estat el coordinador del llibre, en una entrevista afirma que “la literatura té moltes propostes estètiques però si, quan és el moment, no exerceix la funció de denúncia, és una literatura abocada a la irrellevància”.

En pràcticament tots els relats es percep la denúncia, la crítica a uns comportaments massa estesos, massa comuns. Comportaments que moltes voltes han volgut justificar-se per estar al servei de conceptes tan manipulats com el progrés, el benestar, la modernitat.

Al voltant del meridià trobarem, trobareu, escenes, passatges i situacions d’una modernitat mal entesa, d’una modernitat només embastada a mida d’alguns pocs; una modernitat que, com diu **Pasqual Mas** a *Compte en creuar*, *“fins i tot maquillava (caldria dir tunejava) els cotxes com meuques, amb una absoluta manca de criteri estètic. Una modernitat on les botigues ara són boutiques; les tavernes, pubs; les sucreries, croissanteries i les fleques, salons de te”*.

Una modernitat que cau com una llosa sobre algunes persones (massa, desgraciadament) i els afecta físicament i psicològica. *Una dona de quaranta i tants*, de **F. Mezquita Broch**, casada i amb dos fills, que sent que *“tot declina com un capvespre, que tot és igual a res, a la reiteració estúpida de costums durant anys, sense preguntes. Una dona que mai no va despertar a la realitat dels altres, que es va encapsular sense saber-ho en el propi convenciment que el riu en què se sentia transportada es dirigia a ports coneguts segons plans decisius i vitals”*.

Una modernitat amb personatges, aquestos sense corbata, d’aspecte quasi marginal, que han de

buscar-se la vida, en edificis de patis de llums bruts, també amb l'engany i la picaresca, amb el delicte. A *L'apartament* d'**Antoni Pitarch Font**, Paco Ruptela i Joana la Boja *“tenien muntat al 6é B un bon negoci que, ben mirat, no era massa de bojós des del punt de vista crematístic... o sí”*.

Un temps, aquest nostre present, que res té a veure amb el que escolta Tinet del seu avi en *Enyorança* de **Vicent Pallarés**, *“Déu faça que no tornen mai més, aquells temps, Tinet, val més que no, però van ser els meus, els únics que vaig conèixer, i em desperten l'enyorança, comprens?”*

De la mateixa manera que val més que no tornen mai més aquells temps que recorda Olegari Cardona, mig endormiscat davant del televisor, quan inicia un viatge en el temps que el transporta a un llunyà dilluns d'agost de 1938 quan era soldat de primera de la 203 Brigada Mixta republicana. Olegari Cardona és *El rei del pont*, relat de **Nel·lo Navarro**, una història de futbol en guerra. Olegari és també un home, com tants, als quals *“la guerra els havia malbaratat els millors anys de la joventut i podia acabar fent-los perdre fins i tot la vida. Homes als quals, malgrat tot, encara s'hi podia distingir de tant en tant un resquill esperançador de llum”*.

Acabe reportant les paraules del crític literari Josep San Abdon: “estem davant d'un conjunt d'històries que proporcionen una visió contemporània, crítica, plural i estèticament posada al dia. Per primera vegada en la història d'aquestes comarques hi ha un gruix considerable de persones que es llancen al conreu de la narrativa”.